

Debreceni Ítéltábla

Bf.I.421/2024/20.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság város1ban, a 2024. október 1-jén és 2024. október 8-án megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2024. október 16. napján kihirdette a következő

í t é l e t e t:

Az előre kitervelten elkövetett emberölés büntettének kísérlete és más bűncselekmények miatt Terhelt1 ellen folyamatban lévő büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2024. április 17. napján kihirdetett 19.B.85/2023/66. számú ítéletét megváltoztatja.

A testi sértés büntettének kísérleteként [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés] értékelt bűncselekményt is a kapcsolati erőszak büntette részcselekményének [Btk. 212/A § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] minősíti.

A szabadságvesztés büntetést 11 (tizenegy) évre súlyosítja.

A vádlottat 10 (tíz) év tartamú, a tizennyolcadik életévét be nem töltött személyek nevelésével, felügyeletével, gondozásával, gyógykezelésével kapcsolatos, illetve ilyen személyekkel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban álló foglalkozástól eltiltásra is ítéli.

A lefoglalás megszüntetését követően kiadni rendelt bűnjelek kapcsán a másodfokú bíróság figyelmezteti a dolog átvételére jogosult tanú1 sértettet és tanú4 egyéb érdekeltet, hogyha a jelen jogerős vagy véglegessé vált határozat közlésétől számított három hónapon belül nem veszik át az érintett dolgokat, akkor azok az állam tulajdonába kerülnek.

Egyéb részekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A szabadságvesztésbe beszámítja a vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt.

A másodfokú eljárásban 28 000 (huszonnyolcezer) Ft bűnügyi költség merült fel, melyet a vádlott visel.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Debreceni Törvényszék a rendelkező részben írt ügydöntő határozatában Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondta ki emberölés büntetnének kísérletében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdés], testi sértés büntetnének kísérletében [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés], kiskorú veszélyeztetésének büntetnében [Btk. 208. § (1) bekezdés] és kapcsolati erőszak büntetnében [Btk. 212/A. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont], ezért – halmazati büntetésül – 9 év börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztésre és 9 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztésbe beszámította a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt, meghatározva, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. A vádlott szülői felügyeleti jogát öt kiskorú gyermeke vonatkozásában megszüntette, az eljárás során lefoglalt bűnjelek közül a lefoglalás megszüntetését követően a sértett ruházatát a tulajdonos sértett részére, egy bicskát és egy pendrive-ot tanú4 egyéb érdekeltnek adta ki, míg a tárgyi bizonyítékot képező biztonsági kamerafelvételeket tartalmazó további adathordozók iratok közötti kezelését rendelte el. Végül kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült 1 082 275 forint bűnügyi költség megfizetésére.

[2] Az ítélet ellen két irányban jelentettek be fellebbezést.

[3] Egyrészt az ügyészség a nyilatkozattételre fenntartott 3 munkanapi határidőn belül a vádlott terhére súlyosítás végett, az élet elleni cselekmény téves minősítése, bűnösségének előre kitervelten elkövetett emberölés büntette kísérletében történő kimondása, valamint hosszabb tartamú, fegyház végrehajtási fokozatú szabadságvesztés kiszabása érdekében jelentett be fellebbezést (Hajdú-Bihar Vármegyei Főügyészség B.335/2022/123., 67. számú elsőfokú írat). A fellebbezés részletes indokai szerint a törvényszék helytállóan részletezte ugyan az emberölés előre kiterveltségének megállapításához szükséges elemeket, azonban az ügyben felmerült tényekről további tényekre helytelenül következtetett, így a cselekmény minősítésében téves következtetésre jutott. Tévesen helyezkedett arra az álláspontra is, hogy az elkövetés eszközeként a egyéb érdekelttől lefoglalt bűnjelhez hasonlatos rugós bicskát használta a vádlott, melyet a kulcstartóján tartott. tanúl sértett az eljárásban mindvégig következetes, ellentmondásmentes vallomást tett, így ennek megfelelően szükséges meghatározni az elkövetés valós eszközét is. Mindezen bizonyítékok alapján az elsőfokú bíróság helytelenül következtetett a meglévő további körülményekre, a vádlott a kést a cselekményt megelőzően városen vette magához, eltervezve, hogy azzal a sértett életét

kioltja. Az ölési cselekmény előkészületeire a véghezvitel helyének, idejének, módjának megválasztása, átgondolása arra enged következtetni, hogy a vádlott a cselekményét előre kitervelten követte el. Emellett a törvényszék az ítélet meghozatalakor túlzott jelentőséget tulajdonított a vádlott vonatkozásában megállapítható enyhítő körülményeknek, míg nem értékelte kellő nyomatékkal a megállapított súlyosító hatással járókat. Mindezek alapján hosszabb tartamú fegyházbüntetés kiszabása indokolt a hozzá igazodó közügyektől eltiltás alkalmazásával (Hajdú-Bihar Vármegyei Főügyészség B.335/2022/128.).

[4] A vádlott a határozat kihirdetése után részbeni felmentés, másodlagosan a büntetés enyhítése érdekében fellebbezett, valamint sérelmezte szülői felügyeleti jogának megszüntetését. Védője az élet elleni cselekmény tekintetében eltérő minősítés, testi épség elleni bűncselekmény megállapítása és ezáltal enyhébb joghátrány, a testi sértés és a kapcsolati erőszak vonatkozásában pedig felmentés, másodlagosan a büntetés enyhítése, harmadsorban a szülői felügyeleti jogot megszüntető rendelkezés megváltoztatása iránt élt perorvoslattal (66. számú tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal 6-7. bekezdés).

[5] A vádlott fellebbezése indokait írásban is részletezte, melyben élettársa, tanú4 szerepét kívánta hangsúlyozni, mivel állítása szerint ő befolyásolta, élete azért vett kedvezőtlen fordulatot, mert a sértettnek is ő írt Facebook üzeneteket, valamint vagyon elleni bűncselekmények elkövetésére vette rá, és a kábítószer fogyasztásban is szintén motiválta, ami személyére negatívan hatott. Emellett változatlanul azt hangsúlyozta, miszerint nem volt ölési szándéka, a legsúlyosabb cselekményt pillanatnyi felindulásból kifolyólag követte el (6., 11. számú másodfokú iratok).

[6] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.154/2023/7. számú észrevételében az ügyészségi fellebbezést fenntartotta, míg a védelmi perorvoslatokat alaptalannak találta. Álláspontja szerint a törvényszék által megállapított tényállás részben megalapozatlan, melyből az elsőfokú bíróság nem teljes mértékben megalapozott jogkövetkeztetéseket vont le, részben tévesen minősítette az élet, illetve testi épség elleni bűncselekményeket, részben pedig nem állapította meg a vádlott bűnösségét olyan további bűncselekményekben, amelyeknek a történeti tényállás valamennyi törvényi tényállási elemét tartalmazza. Az élet elleni bűncselekmény tekintetében előre kiterveltség megállapításának van helye, de tévedett az elsőfokú bíróság abban is, hogy az élet, illetve testi épség elleni bűncselekmények esetében nem minősítette azokat aljas indokból elkövetettnek. A törvényszék elmulasztotta továbbá a testi épséget sértő cselekmény esetében sértett tekintetében azt értékelni, hogy az általa átélt trauma következtében a kiskorú veszélyeztetése büntetnének megállapíthatósága is felmerül, valamint az ítéletben helyesen megállapított tényeket büntetőeljárásban kiszabott járművezetéstől eltiltás hatálya alatt elkövetett járművezetés büntetnének is szükséges minősíteni. Miután pedig az élet elleni cselekmény utáni napon a vádlott több üzenetben megöléssel, illetve a ház rágyújtásával fenyegette meg a sértettet arra az esetre, ha nem vonja vissza a feljelentését, e cselekvősége az élet elleni bűncselekmény helyes minősítésére is figyelemmel kimeríti az eljárásban kényszerítés hatósági eljárásban büntetnének kísérletét. Mindezek alapján arra tett indítványt, hogy az elsőfokú ítélet részleges megalapozatlanságát a másodfokú bíróság a tényállás kiegészítésével, illetve helyesbítésével küszöbölje ki, majd a vádlott élet elleni cselekményét a Btk. 160. § (1) bekezdésében meghatározott, és a (2) bekezdés a) és c) pontjai szerint minősülő előre kitervelten, aljas indokból elkövetett

emberölés büntette kísérletének, testi épség elleni cselekményét a Btk. 164. § (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdésre figyelemmel a (6) bekezdés a) pontja szerint minősülő aljas indokból elkövetett súlyos testi sértés büntette kísérletének minősítse; ezen túlmenően a vádlottat mondja ki bűnösnek további 1 rb. a Btk. 208. § (1) bekezdésében meghatározott kiskorú veszélyeztetésének büntetében, a Btk. 239/B. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés szerint minősülő büntető eljárásban kiszabott járművezetéstől eltiltás hatálya alatt elkövetett járművezetés büntetében, valamint a Btk. 278. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés második mondata szerint minősülő életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető bűncselekmény miatti eljárásban kényszerítés hatósági eljárásban büntetének kísérletében is. A vádlottal szemben lényegesen hosszabb tartamú, fegyház végrehajtási fokozatú szabadságvesztés büntetést és közügyektől eltiltás mellékbüntetést szabjon ki, valamint végleges hatállyal tiltsa el bármely olyan foglalkozás gyakorlásától, amelynek keretében tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nevelését, felügyeletét, gondozását, gyógykezelését végzi, illetve ilyen személlyel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban áll. A vádlottat – mint arra alkalmatlant – végleges hatállyal tiltsa el a járművezetéstől, rendelkezzen az általa előzetes fogvatartásban töltött további idő beszámításáról, egyebekben pedig az elsőfokú ítéletet hagyja helyben.

[7] A másodfokú bíróság a bejelentett fellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 599. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el.

[8] A nyilvános ülésen megjelent ügyész a vádhatóság jogorvoslatát és az átiratában foglaltakat fenntartotta. Álláspontja szerint az élet elleni cselekménynél az irányadó tényállás alapján megállapítható az előre kiterveltség és az aljas indokú elkövetés is. Szükségesnek tartotta az elsőfokú bíróság által nem értékelt bűncselekményeket illetően is a bűnösség megállapítását, mivel az ahhoz szükséges tényeket a vád, és az elsőfokú ítélet tényállása szintén tartalmazza.

[9] A védő a bejelentett védelmi fellebbezés irányait fenntartotta ugyan, de álláspontja szerint miután a kapcsolati erőszak és a súlyos testi sértés vonatkozásában a tényállás nincs megfelelően felderítve, e megalapozatlanság csak további bizonyítással küszöbölhető ki, ezért alapvetően az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése mellett érvelt, az elsőfokú bíróság új eljárásra történő utasítása mellett. Érdemi felülbírálat és a bűnösség megállapítása esetére a számba vett enyhítő körülmények nyomatéka alapján a büntetés számottevő enyhítését indítványozta.

[10] Terhelt1 vádlott saját védelmében az utolsó szó jogán elismerte, hogy megszurta a sértettet, de az eljárás hibái és az ügy kellően fel nem derített részletei miatt maga is a határozat hatályon kívül helyezését, új bizonyítási eljárás lefolytatását kérte.

[11] Az ügyészségi fellebbezés a szabadságvesztés súlyosítására és foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabására irányuló részében alapos, míg egyéb részeiben, és a védelmi jogorvoslatok alaptalanok.

[12] Az ítéltábla a bejelentett perorvoslatok okára és irányára tekintettel – a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján – az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző eljárással együtt teljeskörűen bírálta felül. A revízió kitért az eljárási szabályok megtartására, az ítélet megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a cselekmények minősítésére, a büntetéskiszabásra, az indokolás helyességére és a járulékos rendelkezésekre is. A Be. fellebbezési rendszerében is főszabály a teljes felülbírálat. Jelen esetben az ügyészség perorvoslata részben a cselekmény minősítését, a védelmi fellebbezések pedig a tényállást, ezáltal a bűnösség megállapíthatóságát, valamint a cselekmény minősítését is támadták, ezért korlátozott felülbírálatra nem kerülhetett sor.

[13] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem abszolút [Be. 608. § (1) bekezdés a)-h) pont], sem olyan súlyos relatív perjogi hibát [Be. 609. § (1) és (2) bekezdés a)-d) pont], ami az eljárás törvényességét befolyásolva az érdemi felülbírálatot kizárta volna és az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, így az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását eredményezné.

[14] A törvényszék az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, az általa megállapított tényállás a fő részekben megalapozott, egyes részlettenyeket illetően azonban kisebb iratellenesség és helytelen ténybeli következtetés [Be. 592. § (2) bekezdés b), d) pont] volt észlelhető. E megalapozatlanság csak részbeni, melyet a másodfokú bíróságnak kötelezően ki kellett küszöbölnie, ezért az ítéltábla azt a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja, az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma és ténybeli következtetés útján a tényállás helyesbítésével és kiegészítésével az alábbiak szerint végezte el.

[15] Elsőfokú ítélet indokolás [9] bekezdés: A vádlott és a sértett első közös gyermeke, Terheltl József *dátum* napján született.

[16] [43] bekezdés: A vádlott a sértett nyakának bal oldalát kis erővel, a bal fülcimpát közepes erővel, bal hónalját és bal válltájékát legalább közepes erővel, hasának bal oldalát nagy erővel leadott szúrásokkal támadta.

[17] [61] bekezdés: Az elkövetés eszközeként használt bicska összecukott állapotban 6,5 cm hosszúságú volt.

[18] A tényállás kiegészítése és helyesbítése kiskorú Terhelt1 József születési anyakönyvi kivonatának objektív adatain (nyomozási irat 969. oldal), a sértett sérüléseiről szóló igazságügyi orvosszakértő vélemény megállapításain és annak szóban előadott szakértői kiegészítésén (V383/2022. számú szakvélemény, nyomozási irat 582-584. oldal, 46. számú elsőfokú tárgyalási jegyzőkönyv 25-29. oldal), továbbá a bűnjelvizsgálat eredményén (V383/2/2022. számú szakvélemény kiegészítés, 52. számú elsőfokú irat, 64. számú tárgyalási jegyzőkönyv 12-15. oldal) és a megfelelő helyes ténybeli következtetésen alapszik.

[19] Az elsőfokú bíróság az ügy eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta. Értékelés körébe vonta az egyes vádbeli tényeket nem vitató, de a súlyosabb megítélésű cselekményt már el nem ismerő vádlott vallomásait. Emellett mérlegelte a sértett vallomását, a cselekményről közvetve információt szerző tanúk által elmondottakat, a szakértői bizonyítás széleskörű anyagát, a lefoglalt tárgyi bizonyítékokat, az elektronikus üzenetváltások adatait és a további okirati bizonyítékokat. E bizonyítékok alapján pedig logikusan és helyes indokolással állapította meg, hogy valamennyi vádbeli bűncselekmény elkövetője a vádlott. Az első bírói mérlegelő tevékenység hibátlan, az abban foglaltakkal a másodfokú bíróság egyetértett. A lényeges alanyi és tárgyi tényeket a törvényszék feltárta és az indokolási kötelezettségének is eleget tett, mely jelen ítéletben foglalt helyesbítéssel már megfelel a törvénynek és a követett ítélkezési gyakorlatnak.

[20] Az elsőfokú bíróság a közvetlenül megállapított tényekből a logika rendje szerint következtetett további tényekre, nem csak a külső, objektív, hanem az elkövető belső, tudati állapotát jellemző tényeket is hibátlan mérlegelést követően állapította meg, s vetette el nagyrészt a vádlott túlnyomó részében tagadásban megnyilvánuló védekezését. A törvényszék alapos indokát adta, hogy a tényállást elsősorban miért a sértett, és az őt támogató tanúk vallomására, illetőleg a további terhelő bizonyítékokra alapította a vádlott által előadottakkal szemben.

[21] Emellett viszont az az értékelő tevékenység sem kifogásolható, melynek során a törvényszék a vádlott által előterjesztett védekezés egyes részleteit kellő, s meggyőző cáfolat hiányában elfogadta a tényállás alapjaként. Közülük kiemelendő az élet elleni cselekmény megvalósításához igénybe vett eszköz tekintetében felvett bizonyítás. Az elkövetés eszközét ugyanis a felderítést, nyomozást végző szervek nem tudták beazonosítani, míg a vádlott következetesen állította, hogy a napi szinten magánál tartott kulcsosomóján tárolt kihajthatós bicskával szúrta meg a sértettet. Habár az eszköz jellemzői kapcsán a sértett részben eltérő vallomást tett, a vádlott által elmondottakat támogatta élettársa, tanú4 vallomása, majd a tőle lefoglalt hasonló bicska megállapítható tulajdonságai, az igazságügyi szakértői bűnjelvizsgálat eredménye, s az e tekintetben orvosszakértő által adott vélemény. A törvényszék az e vonatkozásban rendelkezésre álló bizonyítékokat szintén gondosan értékelte, egymással is összevetve azokat, mérlegelő tevékenységéről ezúttal ugyancsak kimerítően számot adva (ítélet [167]-[174], [197]-[209] bekezdései).

[22] A tényállást a központi tényekre nézve is vitató védelmi, míg az élet elleni cselekmény kapcsán fenti részletre vonatkozóan sérelmező ügyészségi fellebbezésre figyelemmel az

ítélőtábla kiemeli, hogy a tényálláshoz kötöttség elvi indokát a Be. 167. § (3)-(4) bekezdése adja, mely szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott ereje, a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Ezáltal biztosított és védett a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti szabad értékelése (Kúria Bhar.III.1201/2018/10.). Mindezen elvek érvényre juttatása garantálja az elsőfokú bíróság úgynevezett „ténybíróság” jellegét. Ezen elvek a felülbírált ügyben maradéktalanul érvényesültek.

[23] Ebben a tekintetben ugyanis a jogorvoslatok a bizonyítékok okszerű mérlegelésén keresztül támadták a megalapozott tényállást, mely a tényálláshoz kötöttség folytán az előbbieken kifejtettek értelmében eredményre nem vezethetett. A fellebbezések e tekintetben elsősorban kifogásolták, hogy a védelem érvelése szerint a bíróság a vádlottat terhelő vallomásokot vette alapul, a terhelt védekezésével szemben, míg a vádhatóság is kifogásolta, hogy a tanúl sérelmére megvalósított legsúlyosabb cselekmény tekintetében egyes részletekre, így az elkövetés eszközére nézve a vádlott vallomását elfogadta, a sértett által közöltek ellenére. A törvényszék azonban valamennyi kifogásolt részben is szabad meggyőződése és a törvény szerint járt el, álláspontját a beszerzett és értékelt bizonyítékok megerősítették, logikai hiba nem volt feltárható. A már megvizsgált bizonyítékok újraértékelése pedig tartalmi és formai okból is kizárt a tényállás megalapozottsága miatt.

[24] Az elsőfokú bíróság – büntethetőségi akadály hiányában – törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére, és nagyrészt a cselekmények minősítése is megfelel az anyagi jogi rendelkezéseknek.

[25] Elsődlegesen rögzítendő, hogy – miként arra maga a törvényszék is utalt (ítélet [280]-[282] bekezdés) – az elkövetéskor hatályos büntető törvényt kell alkalmazni, mert az új törvény nem eredményez enyhébb elbírálást, ezért az anyagi jogi főszabály érvényesül [Btk. 2. § (1) bekezdés, (2) bekezdés].

[26] A vádlottnak tanúl sértett sérelmére elkövetett legsúlyosabb cselekménye az elsőfokú ítéletben foglaltakkal egyezően valóban az (alapeseti) emberölés büntettének befejezett kísérletét valósította meg [Btk. 160. § (1) bekezdés].

[27] Az élet és testi épség büntetőjogi védelméről szóló 3/2013. Büntető jogegységi határozat – a bíróságokra kötelező iránymutatása szerint – a vádlott elkövetéskor aktuális tudatartalmára, ezáltal szándékára a feltárható alanyi és tárgyi tényezőkből lehet következtetést vonni. Az elsőfokú bíróság által megfelelően értékelt belső és külső tények alapján rögzíthető a vádlott ugyan indulati, rögtönös, de egyenes ölési szándéka, mely a cselekmény során alakult ki, de nem hat az ölési szándék megállapíthatósága ellen (BH2023. 88.I.). A törvényszék helytállóan jutott arra az álláspontra, hogy a vádlott az emberölés törvényi tényállása keretei közé illeszthető magatartást tanúsított az elkövetés adott

pillanatában, a támadott testtájékokra, és az azokra mért erőbehatásokat áttekintve a sértett életének elvételét kívánta, ezért egyenes szándéka fennállt.

[28] Szemben a vádhatóság fellebbezésében kifejtettekkel és a fellebbviteli főügyészség által képviselt állásponttal, a másodfokú bíróság a törvényszékkel értett egyet abban is, hogy az emberölés büntettét súlyosító körülmények nem állapíthatók meg, így a Btk. 160. § (2) bekezdés a) pontja szerinti előre kitervelten elkövetés sem.

[29] Az irányadó tényállásban megállapított tények között nem kerültek rögzítésre olyan előkészületi cselekmények, melyek már ekkor kialakult, fennállt, vádlotti ölési szándékra engednek következtetni. Tudatos előkészületet, a tett részleteinek eltervezését alátámasztó bizonyítékot a bizonyítási eljárás nem hozott fel, mint ahogyan azt sem, hogy a vádlott tudatosan felkészült volna az ilyen súlyos cselekménnyel szükségképpen együtt járó lehetséges nyomok eltüntetésére. Az elkövetés eszköze ugyan tényszerűen nem került feltalálásra, de a törvényes mérlegelés alapján megállapított eszköz, mindennapi személyes használati tárgyként magával hordott kis bicska rögtönös használata nem utal ítéleti bizonyossággal előre kiterveltségre. Az előre kiterveltség nem egyértelműen az ölési szándék átgondolását, hanem többletet, a véghezvitel előre gondolasát jelenti, ami által az ölési szándék eltökéltté válik (EBH2013. B.7). Az előre kiterveltséget megalapozó előkészületi cselekmény hiányában tervezettség nem állapítható meg kétséget kizáróan (BH2014. 326).

[30] A vádlott nem merítette ki a Btk. 160. § (2) bekezdés c) pontjában írt minősítő körülmény szerinti törvényi tényállást sem. Az aljas indokból vagy célból elkövetett emberölésen az erkölcsileg elvetendő motívumból fakadó, vagy ilyen célból megvalósított cselekményeket kell érteni. Kétségtelen, hogy a bosszú megalapozhatja e minősítést, ám gondosan vizsgálni kell, hogy milyen ok váltja ki, az elkövetőben az indulatot. Önmagában az a körülmény, hogy az elkövető önkényesen elégtételt vesz egy rajta esett sérelem, szakítás, akár szerelmi indulat miatt vagy féltékenységből eredően, még nem szolgálhat alapul e minősítő körülmény megállapítására (BH2003. 490).

[31] A felülbírált ügyben a vádlottnak időközben új élettársi kapcsolata alakult ki, s a sértett tőle jelentős távolságban külön élt közös kiskorú gyermekeikkel. A kiskorúakkal való kapcsolattartástól azonban a sértett nem zárta el a vádlottat, aki lehetőség szerint anyagilag is támogatta őket. A helyes mérlegelésen alapuló, megalapozott tényállás szerint a vádlott a sértetten más kapcsolatát kérte számon, e végből kívánta telefonos, szöveges üzeneteit is megtekinteni ([39]-[41] bekezdések), a sértett passzív magatartása után került sor a bántalmazásra. Adott esetben tehát a vádlott cselekvősege féltékenységre vezethető vissza, azt a kapcsolatuk megszakadása miatti sérelemérzet, féltékenység motiválta. Ez pedig nem tekinthető erkölcsileg annyira elvetendőnek, hogy az aljas indokból történt elkövetés megállapítását eredményezné (BJD1036). A véghezvitel ugyanis a vádlott zaklatott, felindult lelkiállapotában történt.

[32] Az ítéltábla lényegében ugyanezen okból kifolyólag nem értékelte a sértett sérelmére korábban, 2022. január 17. napján megvalósított testi épség elleni cselekményt sem a Btk. 164. § (6) bekezdés a) pontja szerinti aljas indokból elkövetett súlyos testi sértés büntette kísérletének, mert a tényállás szerint is a vádlott indulata ezúttal szintén féltékenységből fakadt, egy időközben más kapcsolat lehetőségét kérve számon a sértetten (ítélet [28]-[30] bekezdései).

[33] Alapvetően megfelel a törvénynek a szintén tanúl sérelmére elkövetett testi épséget sértő enyhébb cselekmények kapcsolati erőszak büntetteként [Btk. 212/A. § (1), (2) bekezdés b) pont] értékelése. Ugyanakkor a másodfokú bíróság álláspontja szerint a 2022. január 17. napi, szintén testi sértéssel járó cselekmény nem alkot azzal valódi anyagi bűnhalmazatot, hanem valójában előbbi cselekmény részeként egységesen, kapcsolati erőszak büntetteként értékelendő az alábbiak szerint.

[34] A kapcsolati erőszakot a 2013. évi LXXVIII. törvény 19. § (5) bekezdése 2013. június 30-i hatállyal emelte a Büntető Törvénykönyvbe, az előterjesztői indokolás szerint a „családon belüli erőszak” elleni hatékony fellépés biztosítása érdekében, megfelelően ezáltal a nemzetközi elvárásoknak [a nőkkel szembeni erőszak és a háztartáson belüli erőszak elleni küzdelemről és azok megelőzéséről szóló Európa Tanácsi Egyezmény (CAHVIO)]. A törvény a hozzátartozó bántalmazását új elkövetési magatartásokkal egészítette ki, ennek megfelelően a testi sértés szintjét el nem érő, de – többek között – a sértett emberi méltóságát súlyosan sértő erőszakos magatartásokat és a gazdasági ellehetetlenítést is büntetni rendeli, míg egyes kevésbé súlyos büntetési tétellel fenyegetett, a családon belüli erőszak körébe vonható bűncselekményeket (a testi sértés egyes alakzatait, a becsületsértést, a személyi szabadság megsértését és a kényszerítést) súlyosabban bünteti.

[35] Jelen ügyben az irányadó tényállás a tanúl sértett sérelmére megvalósított cselekmények közül már 2012. január 20. napján elkövetett súlyos, orrcsonttöréssel járó cselekményt is tartalmaz, mellyel kapcsolatban a másodfokú bíróság álláspontja az, hogy miután a kapcsolati erőszak törvényi tényállásának bevezetésére ezután került sor, e bűncselekmény keretei közötti értékelése a Btk. 1. § (1) bekezdésében írt alapelv sérelmével járna. A Btk. 1. § (1) bekezdése szerint az elkövető büntetőjogi felelősségét csak olyan cselekmény miatt lehet megállapítani, amelyet – a nemzetközi jog általánosan elismert szabályai alapján büntetendő cselekmények kivételével – a törvény az elkövetés idején büntetni rendelt. Az említett cselekmény önálló bűncselekménykénti értékelését – súlyos testi sértés büntette – pedig az elévülés zárna ki.

[36] Ezen túl azonban a tényállás legalább 2019. október 4. napját közvetlenül megelőző időszaktól kezdődően 2021. őszéig több olyan erőszakos cselekményrészt is tartalmaz, mely a kapcsolati erőszak Btk. 212/A. § (2) bekezdés a) pontja szerinti könnyű testi sértésnek, illetőleg tetteges becsületsértéssel elkövetett alakzata szerint minősülne. A vádlott 2022. január 17. napján újabb erőszakos magatartást fejtett ki tanúl sértett sérelmére, mely már a Btk. 164. § (3) bekezdése szerinti súlyos testi sértés büntette kísérletének minősülne a korábban kifejtettek szerint. Ezeknek az azonos sértett sérelmére, rövid időközönként,

gyakorlatilag folyamatosan megvalósított erőszakos cselekményrészeknek az együttes értékelése szükséges, mert az azonos vagy enyhébb büntetési tétellel fenyegetett bűncselekmények (könnyű testi sértés, súlyos testi sértés) beolvadnak a kapcsolati erőszakba (BH2021. 127. [51]). A büntetőjogilag értékelhető elkövetési magatartások túlnyomórészt ugyan a Btk. 212/A. § (2) bekezdés a) pontja szerinti enyhébb megítélésű kapcsolati erőszak büntetést merítik ki, viszont a 2022. január 17-i cselekményrész a (2) bekezdés b) pontja szerint minősül. Azonban, ha a több, különböző magatartások közül valamelyik súlyosabban minősül, akkor egységesen a súlyosabban minősülő fordulatot kell megállapítani (Új Btk. Kommentár Különös Rész, főszerkesztő: dr. Polt Péter, Nemzeti Közszerkesztési és Tankönyv Kiadó, város, 2013, 4. kötet, 80-81. oldal).

[37] Mindezek alapján az ítéltábla a vádlottnak tanú1 sértett sérelmére könnyű testi sértést, tettleges becsületsértést eredményező részcselekményeit a 2022. január 17-i súlyos testi sértés elkövetését célzóval egységesen értékelve, mint azonos sértett sérelmére, rendszeresen, rövid időközönként megvalósítottat a Btk. 212/A. § (1) bekezdésében meghatározott, de a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő kapcsolati erőszak büntetteként minősítette (EBH2017. B.17, BH2020. 195, BH2019. 4).

[38] A Btk. 208. § (1) bekezdésébe ütköző kiskorú veszélyeztetése büntetnének megállapítása törvényes. Amint az elsőfokú bíróság is kifejtette, e bűncselekményt gyermeke, kk. sértett2 sérelmére követte el a vádlott. A cselekménynek a bűnösség megállapításához szükséges ténybeli alapjait a vád és az ítélet is tartalmazta. A vádlott a volt élettársa életére tört a megszurásával, egyben súlyosan veszélyeztetette a cselekményt végignéző kiskorú gyermeke erkölcsi-értelmi-érzelmi fejlődését, mellyel az eredmény is megvalósult.

[39] Nem osztotta viszont a fellebbviteli főügyészség részéről kifejtetteket abban a körben a másodfokú bíróság, hogy a vád, és az elsőfokú ítélet történeti tényállása alapján a vádlott bűnösségének megállapítása további 1 rb. kiskorú veszélyeztetése büntetnében, járművezetéstől eltiltás hatálya alatt elkövetett járművezetés büntetnében, illetőleg kényszerítés hatósági eljárásban büntette kísérletében is indokolt. Ezzel összefüggésben az alábbiakra szükséges rámutatni.

[40] A jelenleg hatályos Be. szakítva a korábbi törvényi szabályozással, az eljárási feladatok megosztásának elvét jobban érvényre juttatva markánsan jeleníti meg azt a törvényi elvárást, hogy a vád bizonyítása a vádlót terheli [Be. 7. § (1) bekezdés].

[41] A Be. Alapvető Rendelkezései [Első Rész I. Fejezet] már nem rögzítik a törvényes vádra utalást, bár kétségtelen, hogy a jogalkotó a vádirat tartalmánál továbbra is törvényes elemként írja elő a vádlott azonosításra alkalmas megjelölését és a vád tárgyává tett cselekmény pontos leírását [Be. 422. § (1) bekezdés a), b) pontjai], melynek – előzetes felhívás ellenére való – elmulasztását az eljárás megszüntetését eredményező okként is szabályozza.

[42] A vádirat tartalmi legitimációja tehát túlnyomórészt továbbra is a törvényes vád fogalmával korábban is érvényesülő tartalmi követelményeket jelenti, ezért az ítéltábla arra a felsőbbbíróági gyakorlatra kíván utalni, mely szerint a vád perjogi rendeltetése elsősorban az, hogy a bíróság számára a büntetőjogi felelősség kérdésében való érdemi vizsgálat ténybeli kereteit rögzítse. A vád törvényes elemeinek hiánya megállapítható, ha a vád tartalma oly mértékben hiányos, hogy anyagi jogi értékeléshez nem nyújt alapot, és ily módon annak vizsgálatába a bíróság nem bocsátkozhat (EBH2013. B.10).

[43] Amennyiben a vád keretei megállapíthatók, azon belül lehetőség van olyan pontosításokat elvégezni, amely a vádhoz kötöttséget nem érinti (BH2005. 242). Elégséges, ha a történeti tények leírása oly mértékben konkrét, amelyből – bebizonyítottságot feltételezve – büntető törvénybe ütköző cselekményre lehet következtetni (BH2011. 219).

[44] Miután tehát a bírósági eljárás ténybeli kereteit a vádbeli tényállás alapozza meg, a konkrét ügyben az állapítható meg a másodfokú bíróság szerint, hogy a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség B.335/2022/85. számú vádirata a már említett kk. sértett² nevű gyermekén túl nem tartalmaz a vádlott által elkövetett más, szintén kiskorú veszélyeztetése büntettként értékelhető cselekményt, így a főügyészség által kiemelt kk. sértett nevű gyermek sérelmére sem. Utóbbi gyermek tekintetében a vádirati tények kizárólag azt rögzítik, miszerint amikor a vádlott 2022. január 17. napján városban, a név utcán féltékenységből vélelmezett, ám nem létező új kapcsolataért felelősségre vonta, majd indulatos állapotában bántalmazta volt élettársát, a sértett ekkor kk. sértett³ nevű gyermekét tolta babakocsiban, és mellette közlekedett kk. sértett is. A bántalmazásnál a 4 éves név³ jelen volt, a másfél éves név⁴ a babakocsiban tartózkodott (vádirat 3. oldal utolsó bekezdés, 4. oldal 3. bekezdés). Lényegében ezzel egyező tényeket állapított meg az elsőfokú bíróság is ítéletében ([29]-[32] bekezdés).

[45] Ettől részletesebb leírást, további releváns tényeket azonban a vádhatóság nem tett vád tárgyává, így azt sem, hogy a cselekményt bármelyik gyermek végignézte, észlelte volna. Azt pedig szintén nem, hogy a bántalmazó magatartás a gyermek testi, értelmi, erkölcsi, érzelmi fejlődésének veszélyeztetésével járt. E tekintetben – ellentétben kk. sértett²nal – bizonyítás sem folyt, bizonyíték beszerzését a vádló nem indítványozta. A főügyészség észrevételében előadottakat, miszerint kk. sértett² tekintetében beszerzett igazságügyi pszichológus szakértő véleménye a veszélyeztetettség tényére és annak fokára sértett tekintetében is felhasználható, a másodfokú bíróság nem osztotta, hiszen egyrészt a szakértői vélemény a nagyobbik gyermek személyes vizsgálatán alapult, másfelől egyértelműen arra utalt, hogy édesanyja bántalmazásának végignézése jelent súlyos fokú érzelmi veszélyeztetettséget. A jóval fiatalabb, csupán 4 éves Kk. sértett tekintetében arra nem folyt bizonyítás, ezeket a történeti tényállás sem rögzítette, hogy a bántalmazás releváns részletét bizonyosan látta volna. Összegezve tehát a vádat maradéktalanul kimerítő ítélet tényállása a kiskorú veszélyeztetése bűncselekmény valamennyi ténybeli alapját utóbbi kiskorúra vonatkozóan nem tartalmazza, mint ahogyan a cselekmény eredményére sem utal.

[46] Hasonlóképpen a vádirati tényállás fenti bűncselekmények lényeges elemein túl azt sem rögzítette, hogy a tényszerűen járművezetéstől eltiltás hatálya alatt álló vádlott gépkocsit vezetve közlekedett volna város1ba, majd vissza városra a terhére rótt élet elleni cselekmény napján. A vádirat e tekintetben kizárólag arra utal, hogy város1ba gépkocsijával utazott, majd innen szintén autójával távozott, ezután pedig élettársával a helységhez ment (4. oldal utolsó előtti bekezdés, 5. oldal 8. bekezdés). Ezeket a tényeket szerepelteti a törvényszék ítélete is, mindez azonban szintén nem felel meg a cselekmény pontos körülírásának, mert a bűncselekmény megállapításához elengedhetetlen ténybeli elemet, nevezetesen a gépjármű vezetését nem tartalmazza sem a vádirati, sem az ítéleti tényállás.

[47] A vádlott az elsőfokú bíróság előtti vallomásaiban ugyan arra is kitért, hogy a debreceni utazás céljából igénybe vett autót ő vezette, erre azonban részletesebb bizonyítás nem folyt, ilyet a vádhatóság nem indítványozott. A Be. pedig elvi éllel rögzíti a 183. § (4) bekezdésében, hogy a terhelt beismerése esetén is szükséges beszerezni a büntetőjogi felelősséget alátámasztó más bizonyítékokat. A megfelelő ténybeli alapok és bizonyítékok hiányában, utalva a bizonyítás anyagában az utazás egyes részleteinek ellentmondásosságára (a gépkocsi tulajdonjoga körében mutatkozó ellentétek, tanú4 szerepe, az, hogy a vádlottal együtt utazott-e vagy sem) e bűncselekmény miatti bűnösség kimondására sem kerülhetett sor.

[48] Egyes ténybeli – különösen belső tudati – elemek pontos részletezése hiányában az ügyben emelt vádirat a hatósági eljárásban elkövetett kényszerítés vonatkozásában sem tekinthető alkalmasnak a büntetőjogi felelősség elbírálására. Az ítélet – és a vádirat – erre vonatkozó releváns megállapításai szerint a vádlott 2022. április 30. napján név2 messenger fiókjára küldött üzenetet olyan tartalommal, hogy amennyiben a sértett nem vonja vissza a feljelentést, rágyújtja a házat, életét elveszi ([48] bekezdés).

[49] Ezeket az üzeneteket tényszerűen már az élet elleni cselekmény elkövetése után, 2022. április 30. napján küldte a vádlott, a történeti tények azonban nem írják körül a vádiratban sem pontosan, hogy melyik feljelentés visszavonására célzott, mely fontos jelentőséggel bír, hiszen hasonló tartalmú üzeneteket már 2022 január, február hónapokban is küldött, amelyeket a vádat emelő ügyészség szintén nem értékelt önálló bűncselekményként. Nem tisztázható pontosan az sem e történeti leírás alapján, hogy fenyegetéseit a vádlott a gyermekelhelyezés miatt – mely eljárást valóban megindította a sértett –, a 2022. január 17-i testi sértéssel járó vagy valóban a 2022. április 29-i utolsó, egyben legmagasabb tárgyi súlyú cselekmény miatt intézte – közvetve – a sértetthez. Ennek pedig a főügyészség által megállapítani indítványozott igazságszolgáltatás elleni bűncselekmény pontos minősítése kapcsán is jelentősége lenne, hiszen a törvény különböző jogkövetkezményeket fűz az általában véve hatósági eljárásban, a büntetőügyben, avagy életfogytig tartó szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmény miatti büntetőeljárásban elkövetett kényszerítéshez. Ismételten rámutat az ítéltábla, miszerint a Be. 7. § (1) bekezdéséből eredő vádmonopólium kizárólag vádlói kompetencia, mely jelen ügyben a vádemelésre és képviselőre jogosult Hajdú-Bihar Megyei Főügyészséget illette. Ezt sem az elsőfokú, sem a

másodfokú bíróság nem bírálhatja felül, mellyel kapcsolatosan még kritikai megjegyzés sem tehető. Pontos leírt cselekmény hiányában büntetőjogi felelősség tárgyában döntés nem hozható, figyelemmel a vádhoz kötöttség és az eljárási cselekmények megosztásának elvére [Be. 6. § (3) bekezdés].

[50] Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó bűnösségi körülményeket alapvetően feltárta. Szemben a vádhatósági észrevétellel, nem tévedett a törvényszék, amikor az időmúlást a vádlott javára értékelte, mert ugyan az elkövetéstől az elbírálásig eltelt időtartam az elévülési időt valóban nem közelíti meg, de azt a vádlott végig a legsúlyosabb kényszerintézkedés hatálya alatt töltötte, mely körülményt a bírói gyakorlat valóban enyhítő körülménynek tekinti. A vádlott sértetthez viszonyuló agresszivitása, a kapcsolati erőszak elhúzódó volta külön súlyosító hatással azért nem járhat, mert e bűncselekmény törvényi tényállása épp többször ismétlődő erőszakos elkövetési magatartásokhoz fűz súlyosabb megítélést, mintha külön kerülnének értékelésre a testi épség elleni bűncselekmények. A terhelt szabálysértési előélete pedig közlekedési bűncselekmények tekintetében merülhet fel súlyosító körülményként (56. számú BK. vélemény 2. pont).

[51] Ettől függetlenül az ítéltábla a feltárt súlyosító és enyhítő körülményeket ismét mérlegre téve úgy találta, hogy a sorozatban megvalósított bűncselekmények idején már büntetett előélettel terhelt vádlott esetében azokat nem a valós nyomatékuknak megfelelően értékelte a törvényszék, melynek következményeként eltúlzottan enyhe büntetést szabott ki, így a szabadságvesztés számottevő súlyosítása indokolt. A vádlott esetében különösen kiemelendő a bűncselekmények többszörös halmazata, melyeket kivétel nélkül (volt) hozzátartozója sérelmére valósította meg. A (korábbi) közös életközösségben élő személlyel szemben, illetőleg gyermeke sérelmére elkövetett bűncselekmények szigorúbb megítélése szükséges az irányadó bírói gyakorlat és az e tekintetben releváns törvényi rendelkezések előterjesztői indokolásai szerint is, mely a folyamatosan szigorodó büntető jogpolitikában is megjelenik. Ezért a másodfokú bíróság az ügyészségi fellebbezést e részben alaposnak találva a vádlott szabadságvesztését 11 évre súlyosította, mely már alkalmas a büntetési célok elérésére. Ahhoz a mellékbüntetés első fokon megállapított tartama megfelelően aránylik, emiatt utóbbi mértékén nem változtatott a másodfokú bíróság.

[52] Az ügyészségi perorvoslat abban is alapos volt, hogy az elsőfokú bíróság indokoltsága ellenére nem szabott ki a Btk. 52. § (4) bekezdése alapján foglalkozástól eltiltás büntetést. A kiskorú veszélyeztetését is elkövető vádlottal szemben az említett büntetés alkalmazása kötelező, az csak különös méltánylást érdemlő esetben mellőzhető, mely jelen esetben nem állapítható meg. Figyelemmel az elbírált büntett súlyára, valamint a kiskorú veszélyeztetésének jellegére, a másodfokú bíróság a Btk. 53. § (1), (2) bekezdései szerint határozott időre ugyan, de a törvényben írt leghosszabb tartamra tiltotta el a vádlottat.

[53] Az ítéletnek az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben hozott rendelkezései alapvetően megfelelnek az irányadó jogszabályoknak (a szabadságvesztés végrehajtási fokozata, az előzetes fogvatartás beszámítása, feltételes szabadságra bocsáthatóság kizártsága, szülői felügyeleti jog megszüntetése, bűnjel, bűnügyi költség

viselése). A védelmi fellebbezésre figyelemmel a másodfokú bíróság megjegyzi, hogy a szülői felügyeleti jog megszüntetésének feltétele az ügyészégi indítvány, a bíróság e kérdésben nem hivatalból jogosult döntésre. Jelen esetben az ügyészség már a vádiratban jelzettek szerint indítványt tett a vádlott kiskorú gyermekei tekintetében szülői felügyeleti jogának megszüntetésére, mely mindenben perrendszerű, ekként az érdemi elbírálás alapja lehet. A kellően megalapozott tényállás és a családjogi szabályokat rendező törvényi előfeltételek [a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 4:191. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés] az említett elsőbírői rendelkezést megalapozzák, a szülői felügyeleti jog megszüntetése szükséges és alapos, melynek megváltoztatására nem mutatkozott érdemi ok.

[54] A feltételes szabadságra bocsáthatóság kizárására vonatkozó döntés szintén megfelel az elkövetés idején már hatályos szigorúbb törvényi szabályozásnak, mellyel kapcsolatosan az ítélet [281] bekezdésében írtak csupán annyiban helyesbítendők, hogy az a 2020. évi *CVIII.* törvény 3. § (1) bekezdése szerinti módosításán alapszik.

[55] Az eljárási törvényben időközben szintén hatályba lépett módosításra figyelemmel a másodfokú bíróság a Be. 321. § (5a) bekezdésében írtak alapján adott figyelmeztetést a kiadni rendelt bűnjelek kapcsán a dolgok átvételére jogosultak részére.

[56] A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a szükséges részben a Be. 606. § (1) bekezdés alkalmazásával megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdése szerint – az indokolás kiegészítésével – helybenhagyta.

[57] A szabadságvesztés további beszámítására vonatkozó másodfokú rendelkezés a Btk. 92. § (1), (2) bekezdésén alapul.

[58] A másodfokú eljárásban a kirendelt védő részvételével kapcsolatban felmerült bűnügyi költséget az ítéltábla a Be. 613. § (1) bekezdése alapján állapította meg, melyet a bűnösnek kimondott vádlott visel.

[59] Ellentétes döntés hiányában a másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye [Be. 615. § (1), (2), (2a) bekezdés].

Debrecen, 2024. október 16.

Dr. Háger Tamás s.k. a tanács elnöke, Dr. Bakó József s.k. előadó bíró, Dr. Diószegi Attila s.k. bíró

Záradék: A Debreceni Törvényszék 19.B.85/2023/66. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Bf.I.421/2024/20. számú ítéletében írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2024. október 16.

Dr. Háger Tamás s.k.
a tanács elnöke